

2 QUARTOS
CADA
VIATJE.

2 QUARTOS
CADA
VIATJE.

LO PONTON.

PERIODICH MES CUENT QUE UN VITCHO.

Redacció y Administració, Arch del Teatro, 21 y 23.

D.^A REVOLUCIÓ DE SETEMBRE

I HA MORT!

(E. P. D.)

Los seus fills, las seves fillastras Corts Constituents, los seus amichs que se han menjada per postres, tots los que la ploran y 'ls que la riuhen; tots los que demà la riurán y la plorarán, convidan á las nacions europeas y al mon enter, á que assisteixi al acte solemne de posarse una corona sobre la seva tomba, que s'verificará 'l dia mateix que se 'n posi un altra sobre 'l cap del Duch d' Aosta.

Se recomana 'l silencio per no despertarla massa aviat.

Lo dol se despedeix á las presons, presiris y pontons, pels que s'igan ferms com avans; y en la taula del presupost pels que aplaudeixin als metjes que l' han envenenada.

Ranxo.

—Noya ¿que fas avuy per dinar?
—Qué vols que fassa, macarrons.
—Mira 'm vols creure á mi? Dónals als pobres y encomanels'hi que no digan res á ningú.

—Tot es que 'ls pobres los vulgan.
—Llavors dóna'ls al gos.
—No sabs que 's vá morir de la febre.
—Ditxós ell que no veurá la coronació del rey.

—Noy, quin pedido mes hermos que l' hi ha vingut al amo...
—Ay... ay... de qué fas?
—De tirador d' or...
—Ah... com que are ve 'l nou rey deuenir adornar las fatxadas...
—Sí... las fatxadas dels militars.

—Qué diu que hi tè d' haver una pluja d' estrelles?
—Aixis ho diuhen los diaris.
—Donchs ja cal que 'ns provehim de paraguas.
—Si al menos fossem militars potser estenent la mániga nos hi quedarian algunas de enganxadas.

—Mira quin bando que hi ha per las cantonadas...
—Dèu ser de 'n Soler y Matas.
—No, que al cap d' avall diu «Viva el rey democrata!»
—Home, aixó es lo mateix que diguéssem «viva la claror d' aquet misto apagat!»
—¡Bel! qué hi farás, cosas de moda. ¿Qué t' hi vols jugar que si dels democràtics ne diguessin com avans descamisats, acabaria 'l bando ab un crit de «viva 'l rey sense camisa!»
—Y si dels democràtics ne diguessen desvergonyits, com acabaria?...
—Viva 'l rey sense ver... Calla que hi há un guindilla que 'ns escolta.

—Home, mira que 'ns diu en Corcuer, que 'l rey qu' ha de venir es un jóven de imaginacion secunda...
—Calla!... Potser que seria bò per escriure novelas per l' istil de las de 'n Ponson du Terrail en que hi mor tanta gent...
—Tot es cosa que pot ser.

—Tú; diu que 'l duch d' Aosta descendeix de D. Jaume 'l Conquistador, y que per lo tant es espanyol.

—Home, jo crech que aquesta genealogia s' hauria d' anar á buscar mes lluny, com per exemple en Adam y Eva, y trobariam que es un home com nosaltres, y que com nosaltres déu tenir los mateixos drets y los mateixos devers.

—Potser si que d' aquesta feta las Corts nos donaran á tots los espanyols quatre mil duros diaris per dinar y altres quatre mil per sopar lo mateix que à n' el.

—De mes verdas se 'n maduran.

—Has vist l' ordre de la plassa, de 'n Gaminde?

—Si.
—Y qué te n' ha semblat d' aquell tros en que recorda que en dugas vegadas distintas, los soldats s' han portat com uns homes?

—Qué vols que me 'n sembli?... Que té ganas de que una tercera fassan lo mateix... Pero... gat escarmentat ab aigua tebia 'n tè prou.

Maximiliá.

En son castell ne vivia
bèn plé de felicitat:
riquesa, amor y fortuna
se pintavan en sa fas.

Lo seu cap sense corona
de pler n' era coronat;
duya de paisà lo trajo
en lloc de mantell real.

Mes Dèu volgué que la història
escribis en sos anals
un fet que servis d' exemple
als que volan teni esclaus,

Y allà d' allà sobre un poble
ab febre de llibertat,
aixecà un trono odiós
perque anessin à occupa 'l.

II.

Veniu, veniu, noble princèp,
Méjich vos está esperant;
veniu à fer la ventura
de un poble descarrat.

Los que avuy contra vos cridan,
quan vindréu tots eballarán;
al veure vostra presència
se faràn vostres esclaus.

Bella corona de perlas
lluhirà en lo vostre cap;
l' or de las minas del regne
per sé 'l ceptre servirà.

Vostra esposa benvolguda
serà mare d' un infant
que, nascut en la grandesa,
la grandesa heretarà.

Heu de ser lo sol clarissim
que rebifi nostres camps;
l' unió que las mans junts
deis partits enemistats.

Si sentiu que se 'us odia,
no escoltéu paraulas tals;
per cad' un que us maleixi
un millo 'us benehirà.

Veniu, princèp, à la terra
que se 'us dona ab cor lleal...
Lo poble... no hi ha tal poble;
lo poble es vostre remat.—

A estas paraulas lo princèp
obri 'l cor... sentí la sanch
que en las venas bategava
ab escalfor dols y grat.

La ambició que s' encenia
ja explota com un volcà;
ni tè veu, ni tè paraulas
per di adieu à Miramar.

III.

En la plassa n' hi rebullan
los soldats y 'ls ciutadans,
la rialla en los sèus llabis
y en lo cor gojosos salts.

May la patria benvolguda
tan gojosa s' ha trobat;
ab la mort que 's dona á un home
la vida ella alcansarà.

Lo torrent troba un obstacle
y l' obstacle se emporta;
lo remat que era d' ovelles
de lleons ja s' ha tornat.

Los que ali vasalls se deyan
se anomenan ciutadans;
la guspira que no 's veya
es avuy un foix gegant.

Ja lligat ne conduceixen
al que à un poble ne lliga;
per sa cara encare jove
las arrugas van solcant.

Ahi encar duya corona.

de perlas y diamants;
avuy tan sols d' en la testa
la corona del pesar.

Recorda la sèva esposa
que viu essent morta ja,
recorda la sèva ditxa
del castell de Miramar.

Sent las paraulas que un dia
en son cor van ressonar;
y 'ls sèus ulls se n' humitejan
mig de rabi, mig de planys.

Y en tan los soldats carregan,
y 'l cartutxo al mossegar
troban que tè gust de mel
lo que 'l gust tenia amarch.

Llibertat, independència,
honra y santa dignitat
corra en las venas dels homes
que al fer de buixins son grans.

En lo cèch que al front tenia
quatre balas s' han clavat;
lo qui d' or se coronava
de plom queda coronat.

Y al tronar aquellas armas
sentí 'l mon esporueat
una sentència terrible
que 'l mon may oblidará:

«Rey del poble es sols lo poble,
los esclaus s' han acabat;
com lo primè acabaria
un segon Maximiliá.»

Y Méjich desde Havoras
escrigué ab la sèva sanch
en lo libre de l' historia
una página fatal,

Que al llegirla 'ls reys, tremolan
y 'ls ulls tancan plens d' esglay,
en tant que 'ls pobles somriuen
y somriu la llibertat.

Diálechs

AUTÈNTICHES DE AQUESTA SEMANA.

—Passada l' epidèmia colocarán en un panteón expòsats á tots los municipals que n' hagin mort.

—Mes valdria que dessin una pensió á las sèvas viudas.

—Saps qu' es aixó? Que en Soler y Matas ha llegit lo Tenorio d' en Zorrilla y se recorda d' aquells versos:

«Si buena vida os quité
buena sepultura os di.»

—Noy, quin panteon faràn als municipals morts!

—A n' als morts?

—Sí, i y doncs?

—Mes valdria que 'l dessin á n' als vius. Ves qu' en faràn d' un pantalon los morts.

—Encara no entro á Barcelona tinch mal de cap.

—Sap qu' es? l' aprensió matexa.

—No es aprensió, no.

—Donchs qu' es?

—Y 'l tossi tant també es aprensió?
—Aixó saps qu' es? lo cloruro que llenjan pels carrers.

—Aixó potser si, perque mirat, avuy hi pasat per aquell carreró del cap d' vall del carrer de la príncipessa y noy, fins las sabatas hi he deixat. De tan clororo ni 's veuen les pedras.

—No veus que s' hi está lo batalló?

—Ah! vet aquí.

—Per aixó tot se vessa.

A n' el batalló de cassadors de Vergara, els han tret lo barret d' estanya payellas.

—Justament ara.
—Noy, quina guardia d' honor hagueran sigut! Tant de goig com feyan!

—Han tret el telégrafo de ca 'n Gomis y l' han trasladat à ca la Marquesa.

—Ara quant se mudi un general, si 'l tè de seguir lo telégrafo, detràs d' ell hi haurán d' anar un brigada de conductoras.

—Hi ha padrins que semblan que posseixin el do d' acert quant posan nom à una criatura,

—Perquè ho dius?
—Home per en Balaguer. Quasi tot, si arriba à ser ara alguna cosa, ho deurà à n' al seu padri.

—Y això?
—No veus que 's diu Victor.
—Ah! si, vamós, com el pare de....
—Angela!

—Qué tiran Senyora Laya?
—Deu ser que no pot seguir.

—Vosté sempre està de bromal
—Qué vol que l' hi diga!

—Ara m' estava al cel obert y tot d' un plegat sento ¡bum! era que Monjuich tirava canonades, tots los terrats s' han amplenat de gent, y tothom hi diu la sèva; uns que la epidèmia s' acaba, altres que vè un barco carregat de republicans francesos à ajudar als d' aquí, altres que tiran bombas à Barcelona.

—Donchs no es per res d' això.

—No?
—Tiran perque tots los espanyols ja som felissos.

—Vol dir?
—Si, senyora Generosa, sí, ja tenim rey.

—No veu que content està 'l poble? ¡Qué satisfets los menestrals! ¡Qué gojosa la noblesa!

—Qué alegres los capellans!

—Jo no hi vist res de tot això.

—Perque vosté no hi veu gaire.

—Y vol dir que no hi haurá bullanga?

—Qu' ho probin y veuran com los hi va!

—A vostés los hi deurà venir bè la vinguda del rey?

—Vaya! vosté ja sap que l' home ha trabaillat molt per la llibertat. Ara es sargent dels d' en Targarona y diu que 'ls darán à tots un grau.

—A n' als soldats també?

—No dona no. No enten res, vostè. ¡Qué fan los soldats? Jeure tot lo dia. Lo grau lo darán als oficials y sargentos.

—Aixis vostès se la passaran molt bè.

—Ah, amigó! mal m' està el dirho, pero l' home s' ha exposat molt.

—Deu fassa que apèm bè.

—No tenim de anarbil deixi que 'l home me siga oficial.

—Has vist, Manins? lo ponton davant de cal general.

—Bè, com que ja tenim rey.

—Tu saps bè si soch contrari de la Beleta.

—De quina?

—De la dona d' en Xacó, de la ex.

—Si, si

—Donch ara ella y jó pensém del mateix modo.

—Cóm?

—Jo 't ho faré veure. Ella espera ab ànghel una caiguda, que jo aguardo ab impaciencia.

—Ja, ja! Ja t' entench. No digas més, que massa has dit.

Mes ranxo.

Los consignataris del vapor *Maria obrarian* millor y mes santament entregant à las viudas y orfes pobres dels qu' han mort de la groga, importada per lo seu vapor, lo valor dels bàquichs festins que han donat à Tarragona.

Se necessita una forta dòssis de cinisme per fer una xella quant tants y tants no tenen que menjat gracies al augment que ha experimentat lo capital dels gastrònoms.

En Corcuela en la sèva alocució diu que 'l duch d' Aosta vindrà à asseure 's en lo trono de Fernando 'l Sant.

Si, home, sí; pero també seurà en lo de Isabel de Borbò y es segur que mes aviat sentirà l' escalfor d' aquesta que no pas la d' aquell.

Diu que 'l préu de la pòlvora ha pujat.
Qui sab si la volan per fer salvas quan vinga 'l nou rey.

Los partidaris del duch de Aosta per dornos à entendre que es un bon home y que debém anar à rebre ab palmas y llovers, diuen que tots los periódichs italians apoyan la candidatura y mostran sa alegria perque vè à Espanya.

—No' u tenen d' estar d' alegres? Per ventura no n' estariam nosaltres, si a n' alguna nació l' hi dongués la gana de demanarnos per rey à n' en Carlos VII, Alfonso XII ó Cain I? —No tocariam las campaues si 'ls perdiam de vista per sempre més?

Un altre de las rabons que alegan los partidaris del mateix, es que la casa de Saboya, s' ha fet notar sempre per la seuà política hábil y ben estudiada.

Aixis, es un mérit per ells que un dels be-savis del Sr. Duch hagués sigut enemic d' Espanya, quan l' Espanya era liberal y amic d' ella quan era reaccionaria, com ho es també que acceptés l' auxili de la França, y que després per pagarli 'l favor ajudés à la Prussia, perque adquirís preponderancia en contra de aquella nació.

Pero com que 'ls progressistas, si no son cegos, son llucos, no veuhèn que molt be podia ser que la vinguda del duch de Aosta, fos, un acte pelat d' aquesta política que ells alabau y de la qual podria ser que fossen ells las primeras víctimas.

Mira tú, are estich fent una poesia per quan vinga 'l nou rey. A veure si d' aquesta feta 'm fa poeta de la real casa. Tu que tens facilitat en trobar consonants, búscame'n un à Saboya.

—Home, ja 'l tinch: *Tramoya!*...

—Ja es ben espanyol?

—Sí, ja 'l pots admetre ab tota confiansa.

—Y la febra sembla que se 'n và?

—No veus que no vol veure 'l arribada del rey.

—Per mi té por.

—Tot es cosa que podria ser.

—Qué fas hoy?

—L' aprenentalje per ser ministre.

—Mes valdria que estudiessis la líssò.

—Oh cà! Mes val fer castells de cartas que es mes divertit.

Desinfectant.

Que un temps ne fou la morada
De reys d' espanyola sanch
Quan lo capitá del sige
D' ell se vingué à enamorar
Y volgué que fòs la esa
D' en Botella son germà,
Nostres avis, nostres pares
Se llansaren tots al camp,
Pente del pit la muralia
Que debia resguardals
De las balas enemigas
Que vomitava 'l volcà
D' aquella funesta guerra
Qu' en l' any vuit vā comensar.
Ja may pogueren permetre
Que trepitjés lo palau
Un estranjer, un francés
De domini assedegat.
Qui t' ha vist y 'l torni à veure!
Trono de Fernando 'l Sant!
Qui t' ha vist y 'l torni à veure!
No 't coneixeria pas!
Fa dos anys, plé de coratje
Y al sant crit de llibertat,
Lo poble jurà la guerra
A la rassa de 'ls tirants,
Y dels Borbons la sentencia
Ab pols segù ne firmà,
Desde llavors aquest trono
Ha permanescut vacant;
Mes ara l' Espanya ab honra
L' hi ha trovat un estadant.
Qui t' ha vist y 'l torni à veure!
Trono de Fernando 'l Sant!
Qui t' ha vist y 'l torni à veure!
No 't coneixeria pas!
Com que en Prim te por de febre
Ja l' estan desinfectant
Ab fum de pòlvora fina
Que fa miracles molt grans;
Perque segons malas llenguas
Los miasmas hi han entrat
D' una malura qu' en dihuen
República federal.
Miréu qu' es cosa molt seria
Monárquichs, l' enfermetat;
Pero hi ha un mejor molt sabi
Que fa curas radicals,
Y 's diu si mal no recordo
D. Emili Castellar,
Que rep las consultas gralis
Junt ab altres dos companys.
Traslado, donchs, la notícia
A n' als pobres atacats.

COP AB LAS FRASSES.

En Bazaine ha venut l' exèrcit. La capitulació de Metz no es un borró pera França, es una nota de traydor pera en Bazaine.

Challemel Lacour.

Me vaig escapar y puch testificarlo. Lo que ab nosaltres feren los prussians, no té altre nom que 'l d' assassinat.

Valette Laviginie.

Ara es l' hora de ser veure à França que Inglaterra s' interessa pera son benestar.

Lord Lyons.

D' un temps ne ve un altre. Ah! quant pegüem ja farém de manera que no 's trovem may mes en una situació tant deplorable.

Cardenal Paracciani Clarelli.

Si Inglaterra auxilia al Papa, guanya dues coses: priva l' engrandiment d' en Victor Manel y ab miljas escusas ocupa Roma.

Lord Odon.

De Malines ha de sortir la creuada á favor del catolicisme.
Mons Dechamps.

No hi ha que alarmar-se; la filosofia del *dret* de la forsa, es la que autorisa á la Alemania para apoderarse de la França.
Roeder.

Forem enganyats. Yo vaig proposar una sortida y no sigui escoltat.
General Bisson.

Hem fet nostre deber. A veure la França com se arreglará ara sense nosaltres.
Mariscal Canrobert.

Inglésos! si la diplomacia nostre no fa res en favor de la pau, així quémnos tots. Ajudant la França protestem del crim de nostres governants.
Richard Congreve.

No s'ha ficat en mala enfangada lo rey Victor Manel!
Broglio.

Comensém nostre obligació. No 'ns fallarán mai las forses, perque la causa es justa.
Joan Pau Soler.

Lo poble no vol rey estranger. Unicament l'engresca en Montpensier.
Rios Rosas.

L' exèrcit no salva mai cap nació, al contrari la precipita en la sèva ruina. Unicament los pobles son salvats pèl poble.
Roch Bárzia.

Cada dia proposessin reys y jo tingué de fer las fotografias. Aviat me retirava per rich. ¡Quina ganga!
Juliá.

Lo poble que té un Sagunto, una Numanzia, una Zaragoza y una Girona no acceptarà mai un rey estranger. Fins las rocas baixant de las muntanyas s'oposaran á son pas.
E. Castellar.

La marina comensá la revolució y ella l' acabará conduint á Espanya 'l nou rey.
Beranger.

Deixémnous de si 'ns pagan. Nostre missió es mes elevada. Aixó son miserias. Ausiliém als pobres atacats, ja qu' es lo nostre deber.
Pasqual y Mira (capellà).

No tinch res mes que 'l sou. Aquí va tot. Es la dàdiva que fa als infelissos febrosos un promotor fiscal.
Francisco Martinez Hernandez.

Si cumpleixo ó no, deixémho corre. La questió es que 'm paguin.
Rupert Mandado.

Es mentida lo que diu l' Independent, d'en Mandado; pero es veritat que no es á Barcelona.
Magí Cabanellas.

A 'n en Gaminde li fa por la febre, jo l' hi tinguda y com si res, ja estich dispositat á tot, menys á tornar al Ponton quan vinga 'l rey.
C. Millé.

Un alcalde de barri vè á ser un rey. Vaig á

fer forsa bestiesas, á veure si á l' últim acquireixo la popularitat d' en Soler y Matas.
Amat.

Es arribar á temps quan s' arriba passat lo perill y á l' hora de las recompensas.
Cinto Bofill.

M' estich á la Barceloneta, tenia xexanta parells de coloms, hi vaig y no mes ne trovo vuit falsa amiga quin arrós mes gras devian fer!

Andreu Caballé.

Com qu' es tan monòtona la vida del campament per aixó volia anar á dar un passeig.
Joan Tamarit.

Lo canal que penséu ser es un joch de noys. No pot ser, fora nociu, y perjudicaria á la Empresa de las obras del port.
Maurici Garran.

(S' continuarà.)

Més ranxo per variar.

Santi de guixi boni e barati... l' imàgine dil re qui me la compra?...
—Del rey?

—Si dil RE.

—Quan val.

—Uni reali.

—Mes m' estimo 'l ral que 'l rey.

—No 't sembla que si 'l rey vé, no tindrà lo que 's diu paraula de rey?
—Perqué?

—Perque vá dir que per venir volia doscens vots y las Corts sols n' hi van dar cent noranta hú.

—Y quién rey has vist que cumplís una paraula?

—Home, el rey Midas que sempre que l' anuncian lo fan.

—Diu que 'l duch d' Aosta durá á Espanya no mes que tres italians.

—A mi 'm sembla que n' hi ha quatre de massa.

—¿Qué fá 'n Soler y Matas?...

—Se respalla la casaca y 's neteja la creu per quan vinga.

—No; vull dir si fa cap alocució!...

—Ja ho portará 'l Brusi si per cas.

—¿Vols dir?... Donchs digas que ó bé 'l Brusi 's liberalisa, ó bé en Soler y Matas se conserva.

—Si home, 's conserva arcalde á pesar de tot.

—Ni ha que diuhen que es guenyo...

—Donchs digas que mira contra 'l govern.

—Diu que 'ls capellans, cremats de que vinga lo fill d' un escomunicat volan tancar totes las esglésies.

—Vet' aquí una cosa que ab prou feynas la revolució podria lograrho.

—Oh! no hi há com lo poder de un rey...

—¿Qué 't sembla d' aixó que diuhen que volian matá a 'n Prim?

—¿Qué vols que 'm sembli? Que 'n Prim vol ser un Napoleon mes en petit encare que 'l que Victor Hugo vā batejar de tal...

—Oh, no, tú, que 'ls que varén agafar duyan petardos y piulas al dessobre...

—No veus que volian celebrar la elecció de rey.

—Mira que diu l' Independent; que en la sessió de la elecció de rey en Ruiz Zorrilla vā trencar tres campanetas.

—Vet' aquí una elecció que á mes de tres bemols, té tres campanillas.... á ca 'n Pistrans.

Telégramas.

MADRID.

En Goronel y Ortiz ha engreixat al doble desde la votació del rey, y diu que te ganas de engreixar encare més quan siga aquí.

Ha arribat lo dia de la matanza de tocinos.

S' ha descubert una altra conspiració contra en Prim. Tots los complicats duyan capas de mistos de pet, ab l' intent de rostirlo de mica en mica, comensant per las ungles del peu.

Lo duch de Montpensier ha tingut un atach de feridura.

S' está enblanquinant la necessària del Palacio de la Piassa d' Orient.

La familia de 'n Manel s' ha pelat totes las mans de tant fregàs les de gust.

Avuy hi ha funcions de titeres y putxinel·lis. Hi ha sigut convidat l' Embaixador de Génova. Diu que aixó es no mes qu' un ensaig de la funció que se celebrarà á la Peninsula Ibérica, un dia que no té de quedar tere con cabeza.

TOURS.

La República està en estat interessant. Diu que té intents de casar la filla que 'l hi naixí ab lo poble espanyol.

Las bodas super cas se celebraran federalment.

SAN PETERSBURGO.

Los ossos del Palacio Real fan badalls de gana. Diu que tenen desig de menjar turch.

LÒNDRES.

Lo govern s' està gralant l' orella á conseqüencia de un panalló molt enverinat que 'l hi ha sortit á l' Inglaterra.

TARRASA.

Abí 'ls monàrquichs per celebrar la volta del nou rey van tocar las mateixas campanas que tocaren á somaten lo dia que 's tractava de destronar á Isabel de Borbó.

Se creu que ab aquest motiu la vila serà declarada aostinal per escelencia, y alguns del seu santons escombriaires de la real casa.

Diversions públicas.

TEATRO REAL.—S' està esperant la vinguda de un primer galan, rival de 'n Rossi, fill de la mateixa terra, de vint y cinc anys, casat y ab la dona embrassada, catòlic, progresista y de imaginació fecunda, per dar comensament á la temporada del present any.

Queda obert un abono en la administració de la Crònica.

TEATRO NACIONAL.—S' espera que vinga 'l galan del Teatro Real per ferli la competència. No adormir-se per buscar localitats; s' espresa 'l que 's descuidi á rebre cops de puny y esgarrapadas.